

Bijlage IV

Uitwerking risico's en prioriteiten

1.1 Handhaven op basis van risico's

Beleid voeren op het terrein van handhaving is noodzakelijk omdat de gemeente niet alle handhavingstaken volledig kan (laten) uitvoeren. Door beperkte middelen en capaciteit moeten we kiezen; wat doen we wel, wat niet, wat eerst en wat later. Door het uitvoeren van een probleemanalyse, ook wel risicoanalyse genoemd, is inzicht verkregen in de gevolgen van overtredingen en de kansen dat overtredingen plaatsvinden. Hierdoor kan een goede afweging worden gemaakt.

Voor het uitvoeren van de risicoanalyse is het landelijk model van de risicomatrix gebruikt, welke ontwikkeld is door het voormalige Expertisecentrum Rechtspleging en Rechtshandhaving. Deze risicomatrix is een hulpmiddel bij het zo objectief mogelijk vaststellen van de prioriteiten voor de verschillende handhavingstaken. In de risicomatrix is per geïnventariseerde handhavingstaak het negatieve effect (de gevolgen) en de overtredingskans weergegeven. De inventarisatie van alle handhavingsonderwerpen en het toekennen van de scores is tot stand gekomen tijdens verschillende bijeenkomsten waarbij met in- en externe experts vanuit verschillende invalshoeken naar de handhavingstaken is gekeken.

1.2. Prioriteiten uit de risicoanalyse

Risicoanalyses per beleidsterrein

Er zijn risicoanalyses uitgevoerd voor de volgende onderwerpen.

1. Omgevingsrecht (bouw sloop, monumenten, ruimtelijke ordening, milieu, brandveiligheid);
2. Leefbaarheid (APV, Afvalstoffenverordening);
3. Bijzondere onderwerpen (o.a. Drank- en horecawet, Opiumwet, Huisvestingswet, Wet kinderopvang, ondermijning);
4. Sociaal maatschappelijke voorzieningen (Participatiewet, WMO, BRP).

1.2.1 Prioriteiten omgevingsrecht

De wettelijke plicht tot handhaving in het omgevingsrecht is vastgelegd in de Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht. Om structuur aan te brengen in het toezicht en de handhaving is er voor de werkzaamheden in Schiedam onderscheid gemaakt in:

1. Vergunninggericht toezicht
2. Objectgericht toezicht
3. Algemeen toezicht en projectmatig toezicht

1.2.1.1 Vergunninggericht toezicht

Het belangrijkste onderdelen voor het vergunninggerichte toezicht zijn de activiteiten bouwen, slopen monumenten, brandveiligheid en bodem. Aan deze activiteiten is een zeer hoge, een hoge en een gemiddelde prioriteit toegekend. Voor de activiteiten bouwen, slopen en monumenten wordt door de gemeente gebruik gemaakt van het landelijk vastgestelde integrale toezichtprotocol.

De brandveiligheid wordt door de brandweer i.s.m. de gemeente gecontroleerd.

Het opleggen van een bouwstop is het toegepaste handhavingsinstrument als er niet gebouwd wordt conform de verleende vergunning.

Het toezicht op bodemsaneringen wordt uitgevoerd door de DCMR. De DCMR is op dit moment bezig met het beschrijven van een toezichtstrategie. Deze toezichtstrategie is gebaseerd op risico inschatting en het naleefgedrag. Dit zijn dezelfde elementen waaruit ook de gemeentelijke risicomatrix

is opgebouwd. De DCMR verwacht in de loop van 2017 de toezichtstrategie te kunnen laten vaststellen door het Algemeen Bestuur van de DCMR.

De overige activiteiten aanleggen, kappen, het voeren van handelsreclame en het veranderen van een uitweg van het vergunninggerichte toezicht, kennen een lage prioriteit.

1.2.1.2 Objectgericht toezicht

Wet milieubeheer

Het objectgericht toezicht bestaat allereerst uit toezicht op bedrijven in het kader van de Wet milieubeheer. Dit toezicht wordt uitgevoerd door de DCMR. De basis voor de uitvoering van de toezichttaken wordt gevormd door het VTH uitvoeringsplan DCMR 2014-2017. Hierin zijn de prioriteiten voor de periode 2014-2017 bepaald. Per milieuthema (veiligheid, lucht, geluid, energie, etc.) zijn risicoscores toegekend aan de verschillende brancheclusters (een branchecluster is een verzameling branches). De risicoscores zijn gebaseerd op de actuele kennis over de (milieu)risico's in het betreffende branchecluster, waar nodig aangevuld met expert judgement. De DCMR voert toezicht risicogestuurd uit op basis van vooraf opgestelde brancheplannen voor inspectie.

Om uitvoering te geven aan risicosturing wordt elk jaar door de DCMR een Uitvoeringsprogramma opgesteld. Het deel dat betrekking heeft op toezicht komt tot stand in drie stappen:

1. Het potentieel effect van de risico's die aan een inrichting zijn verbonden, zijn het uitgangspunt bij het bepalen van het toezicht. De DCMR onderscheidt daarin drie niveaus: jaarlijks toezicht, vierjaarlijks toezicht, en een steekproefaanpak;
2. Het naleefgedrag van de bedrijven bepaalt de selectie van de bedrijven waarop de DCMR het toezicht en de aard en diepgang van het toezicht specifiek richt;
3. De doelgroepanalyse (hoe zit de sector in elkaar, wat willen we daar bereiken, wat waren eerdere resultaten, wat leert de DCMR van het naleefgedrag van de sector) bepaalt mede de aanpak van het toezicht in een meerjarenbedrijfsaanpak en brancheaanpak of steekproefaanpak.

Samen bepalen deze drie stappen de aard en omvang van het toezicht. Stap 1 is voor het grootste deel afhankelijk van het bedrijvenbestand en relatief stabiel over de jaren. Stappen 2 en 3 zullen zich van jaar tot jaar ontwikkelen op basis van voortschrijdend inzicht en het gedrag van de bedrijven. De gegevens voor stappen 1 en 2 zijn opgenomen in het risicomodel RIAN. Stap 3 levert input voor de aanpak.

Het handhavinginstrument dat het meest wordt ingezet is het opleggen van een dwangsom om de overtredingen ongedaan te maken. De bevoegdheid tot het opleggen van een handhavingmiddel is niet gemandateerd aan de DCMR. Het college besluit hier zelf over. Jaarlijks wordt door de DCMR een voorstel gedaan voor het objectgericht toezicht. In het jaarwerkplan voor Schiedam van de DCMR wordt dit vastgelegd.

Brandveilig gebruik Bouwbesluit 2012

Het objectgericht toezicht op brandveiligheidsvoorschriften is voor een groot gedeelte specialistisch werk dat wordt uitgevoerd door brandpreventisten van de Veiligheidsregio Rotterdam Rijnmond (de VRR). Bij het toezicht op de naleving van brandveiligheidsvoorschriften staat primair het voorkomen van slachtoffers boven het voorkomen van schade aan het gebouw. De VRR heeft een integraal handavingsplan opgesteld. In dit integrale plan zijn inrichtingen/objecten onderverdeeld in branches en gebruiksfuncties. Ieder jaar wordt er samen met de gemeente een uitvoeringsprogramma opgesteld. Ten behoeve van het programmatisch handhaven heeft de VRR een systematiek ontwikkeld waarmee prioriteiten worden gesteld. Voor het indelen van de gebruiksfuncties in prioriteitsklassen hanteert de VRR criteria die in een tweetal hoofdklassen onder te verdelen zijn, te weten de kwetsbaarheid van een object en het risicoprofiel van een object:

1. De kwetsbaarheid van een object wordt bepaald door de wijze van het gebruik van het object. Een object waarin verminderd redzame personen verblijven vormt bijvoorbeeld een hoger risico dan

een vergelijkbaar object waar dat niet het geval is (bijv. onderwijsinstelling, gezondheidszorg en zorginstellingen);

2. Het risicoprofiel van een object wordt bepaald door enerzijds het intrinsieke risico van een object (een LPG station is intrinsiek risicovoller dan een kantoorgebouw) en anderzijds het historische naleefgedrag.

Op basis hiervan is er door de VRR een risicomatrix opgesteld en voert de brandweer de controles uit voor de gemeente. Jaarlijks wordt door de VRR een voorstel gedaan voor het objectgericht toezicht. In het uitvoeringsprogramma voor Schiedam van de VRR wordt dit vastgelegd.

Hoewel in de afgelopen beleidsperiode het niet noodzakelijk was dit toe te passen, is het handhavingsmiddel wat gebruikt wordt indien niet aan de brandveiligheidsvoorschriften wordt voldaan: het opleggen van een last onder dwangsom. In het uiterste geval wordt een inrichting gesloten. De bevoegdheid tot het opleggen van een handhavingsmiddel is niet gemandateerd aan de VRR. Het college besluit hier zelf over.

1.2.1.3 Algemeen toezicht en projectmatig toezicht

Algemeen toezicht heeft betrekking op toezicht en handhaving “op straat” en kan eventueel worden gerelateerd aan geografische gebieden. Algemeen toezicht geschiedt vaak naar aanleiding van een klacht of melding. Bij een klacht of melding gaat het hoofdzakelijk over klachten over de staat van de bestaande woningvoorraad. Deze zogenaamde wettelijke taak op basis van de Woningwet komt erop neer dat woningtoezicht ervoor zorgt dat bouwwerken veilig, gezond, bruikbaar en energie worden gebouwd, dat ook blijven en dat ze zo lang mogelijk meegaan. Het behandelen van woningklachten heeft een gemiddelde prioriteit. Alleen als de veiligheid of de volksgezondheid in gevaar is, heeft het een hoge prioriteit. Het meest gebruikte handhavingsinstrument in deze dossiers is het opleggen van een last onder dwangsom. Als de veiligheid of de volksgezondheid in gevaar is, wordt er uitvoering van gemeentewege toegepast. Deze laatste maatregel houdt in dat de gemeente maatregelen zal uitvoeren en de kosten daarna op de overtreder zal verhalen. Ook een handhavingverzoek is een startpunt voor algemeen toezicht. De verschillende overtredingen, illegale bouw, illegaal gebruik, in strijd met bestemmingsplan en in strijd met vergunning, kennen een verschillende prioritering.

In Schiedam is er ook projectmatig toezicht in het kader van het omgevingsrecht. Het gaat hier dan om de projecten Particuliere Woningverbetering en funderingsherstel (in de wijken Oost, West, Zuid en Centrum) en het project Werk aan de Winkel (Centrum, de Hoogstraat). Beide projecten hebben een hoge prioriteit.

Voor de Particuliere Woningverbetering is er binnen de totale werkvoorraad een nadere prioritering aangebracht. Er zijn vier categorieën van prioriteiten:

- **Prioriteit 1: Zorgdossiers.**
Deze prioriteit kent dossiers die al heel lang lopen en in de wijk al die tijd een doorn in het oog zijn (rotte kiezelen). Door het oplossen van deze problematiek krijgt de leefbaarheid van de straat en meestal van een heel gebied een enorm boost. Deze dossiers zijn zeer complex, moeten met uitvoering van gemeentewege vlot getrokken worden en het risico dat de gemeente de kosten niet kan verhalen is zeer groot.
- **Prioriteit 2: Aanschrijvingswaardige gebreken in strijd met veiligheid, constructie en bruikbaarheid.**
In deze prioriteit zitten dossiers waarbij de gebreken die zijn geconstateerd in strijd zijn met veiligheid, de constructie of de bruikbaarheid van een woning. Het meest gebruikte handhavingsmiddel is het opleggen van een last onder dwangsom. Als eigenaren echt niet meewerken zal ook hier worden overgegaan tot uitvoering van gemeentewege waarbij de kosten worden verhaald op de eigenaar.
- **Prioriteit 3: algemeen aanschrijvingswaardige gebreken zonder direct gevaar.**
Hierbij gaat het om woningen met gebreken die op basis van de Woningwet aanschrijvingswaardig zijn, maar waar geen direct gevaar is. Het meest gebruikte handhavingsmiddel is het opleggen van een last onder dwangsom.
- **Prioriteit 4: de geconstateerde gebreken zijn slechts esthetisch**

Bij deze woning gaat het slechts om het minder fraaie uiterlijk. Op basis van de Woningwet is er geen aanschrijvingsgrond. Bij deze categorie kan de gemeente alleen in gesprek met een eigenaar over het onderhoud van de woning. Er kan geen handhavingstraject worden gestart en geen aanschrijving worden verstuurd.

1.2.2. Prioriteiten leefbaarheid

Het handhavingsveld leefbaarheid omvat het toezicht en de handhaving van kleine ergernissen, overtredingen en overlastsituaties die de leefbaarheid aantasten. Het toezicht in de openbare ruimte is een gedeelde verantwoordelijkheid van de gemeente en de politie, waarbij geen sprake mag zijn van het verschuiven van taken van politie naar de gemeente, maar waar de boa's en de politie elkaar juist aanvullen. Het gaat hierbij voornamelijk om toezicht en handhaving op regels genoemd in de APV, de Afvalstoffenverordening en de Parkeerverordening. Hoge prioriteit wordt gegeven aan overlastgevendende situaties en de (brand-)veiligheid bij evenementen. Ook wordt er veel aandacht gegeven aan de bestrijding van heling.

1.2.3. Prioriteiten bijzondere onderwerpen

Naast voornoemde handhavingstaken heeft de gemeente ook een handhavingstaak ten aanzien van verschillende bijzondere onderwerpen. De gemeente heeft een verantwoordelijkheid bij de aanpak van ondermijnende criminaliteit en ten aanzien van toezicht en handhaving van een aantal bijzondere wetten. In deze paragraaf wordt vanuit het oogpunt van handhaving beschreven op welke wijze wordt bijgedragen aan de integrale aanpak van deze problematiek. Daarnaast komt toezicht en handhaving van overbewoning, horeca en kinderopvang aan de orde .

1.2.3.1 Bestuurlijke aanpak ondermijnende criminaliteit

Ondermijnende criminaliteit zorgt voor een sluipende ontwrichting van de samenleving, waarbij vermenging van boven- en onderwereld ontstaat, de overheid ongewild criminelene faciliteert en waarbij burgers worden geconfronteerd met overlast en criminaliteit in hun directe woon- en leefomgeving. Om effectief te kunnen zijn in de aanpak van ondermijnende criminaliteit dient de aanpak van de overheid gericht te zijn op het verslechteren van het criminele ondernemersklimaat. Om dit te realiseren is een georganiseerde overheid nodig waarbij alle preventieve en repressieve mogelijkheden die de overheid heeft geïntegreerd worden ingezet. De bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit maakt onderdeel uit van deze geïntegreerde overheidsaanpak en heeft tot doel de ondermijnende invloed op de samenleving zo veel mogelijk weg te nemen en de veiligheid te vergroten. Door middel van bestuursrechtelijke handhaving kunnen barrières worden opgeworpen, welke bijdragen aan het verslechteren van het criminele ondernemersklimaat in onze gemeente. De bestuurlijke handhaving van ondermijnende criminaliteit richt zich daarbij op de volgende onderwerpen:

**** Drugshandel***

Op grond van artikel 13b van de Opiumwet, ook wel de Wet Damocles genoemd, is de burgemeester bevoegd tot het opleggen van een last onder bestuursdwang indien in of vanuit woningen of lokalen in drugs wordt gehandeld. Het is een juridisch instrument om bestuurlijk op te treden tegen illegale drugsverkooppunten en een bevoegdheid van de burgemeester. Ook het kweken van hennep wordt als drugshandel aangemerkt. Aan de productie van chemische drugs wordt vanwege de gevaarzetting een hoge prioriteit toegekend. In het Damoclesbeleid is beschreven hoe de burgemeester feitelijk invulling geeft aan deze bevoegdheid en hoe concreet wordt tegen drugspannen. De toezichthouders van de gemeente sluiten structureel aan bij de hennepontuimingen van de politie en de gemeente ontvangt van elke ontruimde hennepkwekerij van de politie een hennep bestuurlijke rapportage. Op basis van deze rapportage wordt vervolgens bestuursrechtelijk opgetreden, te weten: sluiting van het pand of het opleggen van een last onder dwangsom en in lichtere gevallen een bestuurlijke waarschuwing.

Per 1 maart 2015 is artikel 11a van de Opiumwet in werking getreden. Met dit artikel worden handelingen ter voorbereiding of vergemakkelijking van illegale hennepcultuur strafbaar gesteld.

Handhaving van dit artikel ligt primair bij de politie en het OM. In de Opiumwet is aan de burgemeester dan ook geen bestuursdwangbevoegdheid toegekend bij overtreding van dit artikel. Indien echter sprake is van overtredingen van artikel 11a van de Opiumwet in voor het publiek openstaande inrichtingen en er tevens een gerechtvaardigde vrees bestaat dat het geopend blijven van de inrichting gevaar oplevert of op kan leveren voor de openbare orde, kan de burgemeester wel op grond van artikel 2:41a van de APV bevelen dat het pand (tijdelijk) wordt gesloten.

****Mensenhandel***

Mensenhandel betreft het verwerven, vervoeren, overbrengen, opnemen of huisvesten van een persoon, met gebruik van dwang (in brede zin) met het doel om die persoon uit te buiten. Bekende vormen van uitbuiting zijn arbeidsuitbuiting en seksuele uitbuiting. Het spreekt voor zich dat mensenhandel een ernstig misdrijf is dat een integrale overheidsaanpak vergt. De gemeente speelt samen met de ketenpartners een actieve rol in de aanpak van mensenhandel. Er wordt actief gezocht naar signalen van mensenhandel. Informatie over mogelijke mensenhandel wordt gedeeld met de relevante ketenpartners. Om barrières op te werpen tegen mensenhandel zullen waar mogelijk ook bestuurlijke handhavingsinstrumenten worden ingezet. Mensenhandel kent verschillende verschijningsvormen waardoor de aanpak zich ook richt op verschillende handhavingstaken, waaronder het toezicht op onrechtmatige bewoning, het toezicht op illegale prostitutie en het toezicht op de BRP. De aanpak van mensenhandel vraagt specifieke expertise vanuit verschillende disciplines.

****Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's)***

De OMG's zijn geen gewone motorclubs. Het zijn motorclubs die zich niet houden aan geldende wet- en regelgeving, waarin veel personen met een strafblad actief zijn en waarvan het vermoeden bestaat dat het dekmantels zijn voor het al dan niet gezamenlijk plegen van misdrijven. Om deze reden voert de overheid sinds 2012 een zero-tolerance beleid tegen OMG's. In lijn met het landelijk beleid zal, voor zover mogelijk, tegen elke overtreding begaan door OMG's/OMG-leden handhavend worden opgetreden.

****Heling***

De aanpak van heling maakt integraal onderdeel uit van de aanpak van woninginbraken, straatroven en overvallen. Zolang daders gestolen goederen kunnen slijten aan derden blijft het plegen van deze misdrijven lucratief. Een effectieve aanpak van heling is daarom van belang. De bevoegdheid tot het opsporen van heling ligt primair bij de politie. De boa's zijn op grond van de APV bevoegd tot controle en handhaving van het verkoopregister van gebruikte goederen. In het kader van de helingaanpak sluiten de boa's daarom aan bij de integrale controles die door de politie worden georganiseerd bij opkopers van gebruikte goederen. Indien sprake is van heling in of vanuit een voor het publiek openstaand pand ontvangt de gemeente een rapportage van de politie om vervolgens op grond van de APV bestuursrechtelijk op te kunnen treden.

****BIBOB***

Sinds 2003 bestaat de Wet Bevordering Integriteitbeoordelingen door het openbaar Bestuur (BIBOB). Deze wet dient primair ter bescherming van het integriteitsrisico van overheidsorganen. De toepassing van dit instrument is beperkt tot de gevallen die zijn opgenomen in de Wet BIBOB en het Besluit BIBOB. De BIBOB kan worden ingezet als instrument om vergunningen te toetsen en zo te voorkomen dat de integriteit van overheidsorganen wordt aangetast. De integriteit wordt aangetast als bij een verleende of te verlenen beschikking (horeca/evenementen vergunning, subsidie), overheidsopdracht of vastgoedtransactie, sprake is van het door betrokkene aanwenden van financieel voordeel uit (reeds gepleegde) criminele activiteiten dan wel het plegen van strafbare feiten.

Binnen de gemeente Schiedam bestaat al langere tijd de wens om de BIBOB toetsing breed in te zetten. Er is daartoe onlangs een beleidsregel BIBOB vastgesteld. Binnen het team Veiligheid en Crisisbeheersing is een BIBOB coördinator aangesteld die de BIBOB toetsingen zal uitvoeren en nauw zal samenwerken met het Landelijkbureau BIBOB en het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum).

1.2.3.2 Overbewoning

In de Huisvestingswet 2014 en de Verordening beheer woningvoorraad Schiedam 2016 zijn regels opgenomen voor het gebruik, onttrekken, omzetten (kamerverhuur) van woningen en het vormen en splitsen (bouwkundig en kadastraal) van woonruimte. De gemeente houdt zowel regulier als aan de hand van meldingen toezicht .

Als een zelfstandige woonruimte wordt omgezet in onzelfstandige woonruimten (kamers) dan is een omzettingsvergunning nodig. Wanneer er wordt geconstateerd dat woonruimte zonder vergunning aan de voorraad is onttrokken, omgezet of samengevoegd, wordt er handhavend opgetreden. Het optreden is erop gericht dat eigenaren de oude situatie herstellen of de nieuwe situatie legaliseren. Met het opleggen van lasten onder dwangsom dwingt de gemeente af dat de overtreding niet meer voortduurt. Momenteel wordt de bestuurlijke boete voorbereid. Controle op deze activiteiten heeft een hoge prioriteit.

1.2.3.3 Horeca

Op 1 januari 2013 en vervolgens op 1 januari 2014 is de Drank- en Horecawet gewijzigd. Doelen van de gewijzigde Drank- en Horecawet zijn het verminderen van alcoholgebruik onder jongeren en het voorkomen van alcoholgerelateerde verstoringen van de openbare orde. De burgemeester is het bevoegde bestuursorgaan in het kader van toezicht en handhaving. In de Sanctiestrategie horeca en drankverstrekkers wordt beschreven hoe de burgemeester invulling geeft aan deze bevoegdheid. Er is beschreven op welke wijze toezicht wordt gehouden op naleving en welke sanctie wordt opgelegd bij overtredingen.

1.2.3.4 Kinderopvang en peuterspeelzalen

De verantwoordelijkheid voor toezicht en handhaving op de naleving van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen berust bij het college. Het toezicht wordt, op grond van de wet, uitgevoerd door de GGD onder de verantwoordelijkheid van het college. De gemeente ontvangt van de GGD een inspectierapport met de bevindingen van het uitgevoerde toezicht. Bij door de GGD geconstateerde overtredingen wordt vanuit team Jeugd en onderwijs een bestuursrechtelijke handavingsprocedure opgestart aan de hand van specifiek hiervoor opgesteld handavingsbeleid, de Beleidsregels handhaving Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen Schiedam 2017. In deze beleidsregels is aangegeven wanneer en met welke maatregel wordt opgetreden tegen overtredingen in kinderopvang en peuterspeelzalen. Per overtreding is daarbij vermeld welke prioriteit de overtreding heeft en hoeveel tijd de overtreder krijgt om de overtreding te beëindigen.

1.2.4. Prioriteiten Sociaal Maatschappelijke onderwerpen

Het beleidsveld sociaal- en maatschappelijke voorzieningen en BRP betreft een geheel nieuw handavingsveld binnen het integrale handavingsbeleid en vloeit voort uit de bestuurlijke wens om een gemeentebreed en integraal handavingsbeleid op te stellen. Dit handavingsveld omvat de wet Basisregistratie personen, de Participatiewet, de Leerplichtwet en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Voor dit handavingsveld is ook een risicoanalyse uitgevoerd, waarbij scores zijn toegekend voor het gemiddelde negatieve effect en de overtredingskans. Daar overtredingen van deze regelgeving een ander effect genereren dan overtredingen in de fysieke leefomgeving, is het negatieve effect gemeten naar: de sociaal/maatschappelijke impact, de financieel/economische schade en de schade aan het bestuurlijk imago.

1.2.4.1 Participatiewet

Per 1 januari 2015 is de Participatiewet in werking getreden. De Participatiewet betreft één regeling voor alle personen die over arbeidsvermogen beschikken. De Participatiewet vervangt de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (wet Wajong). Het begrip 'eigen kracht' staat in de Participatiewet centraal, waarbij van iedereen wordt verwacht dat naar vermogen een bijdrage wordt geleverd aan de samenleving. Met ingang van 1 januari 2015 is ook de Wet Maatregelen Wwb ingevoerd als onderdeel

van de Participatiewet. Hierbij zijn onder meer een aantal verplichtingen aangescherpt en is de kostendelersnorm geïntroduceerd. Met de introductie van de kostendelersnorm moet worden voorkomen dat stapeling van uitkeringen binnen één huishouden plaatsvindt.

Het is van belang dat de rechtmatigheid en de doelmatigheid van uitkeringen is gewaarborgd om het draagvlak en de maatschappelijke solidariteit voor de sociale zekerheid in stand te houden. In dat kader is naast een grote en nadrukkelijke inzet op preventie en doelmatigheid ook controle op de rechtmatigheid van de uitkeringsverstrekking van wezenlijk belang. Handhaving heeft tot doel de naleving van wet- en regelgeving te bevorderen waarmee tevens het benodigde draagvlak in stand wordt gehouden en een bijdrage wordt geleverd aan het beheersen van de uitkeringslasten. De onderhavige nota is gericht op de rechtmatigheid van de uitkeringsverstrekking, waarbij fraude wordt gezien als het verwijtbaar niet naleven van de inlichtingenplicht

1.2.4.2 BRP

Op 6 januari 2014 is de nieuwe Wet basisregistratie personen (BRP) in werking getreden. Deze wet vervangt de Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA). In de Wet BRP is een aantal verplichtingen opgelegd voor burgers, onder meer het doen van aangifte van verblijf en adres en aangifte van adreswijziging. In de Wet BRP is voor het college een verplichting opgenomen om toezichthouders aan te wijzen die toezicht uitoefenen op naleving van de Wet BRP. In de Wet GBA was een dergelijke verplichting niet opgenomen. In Schiedam is een aantal toezichthouders aangewezen die specifiek belast zijn met het toezicht op de BRP. Aan inschrijvingen BRP welke niet overeenkomen met de feitelijke situatie en aan onjuiste identiteitsgegevens is een hoge prioriteit toegekend.

1.2.4.3 Jeugdwet en Wmo 2015

Gemeenten en rijksinspecties werken samen in het toezicht op wettelijke kwaliteitseisen voor jeugdhulp. Gemeenten doen vanaf 2015 bij de inspecties melding doen van een nieuwe toetreders (jeugdhulpaanbieder). De inspectie stelt een concept Jaarwerkplan op en gemeenten kunnen daarop reageren.

De Inspectie Jeugdzorg ziet samen met de Inspectie voor de Gezondheidszorg en de Inspectie Veiligheid en Justitie toe op de kwaliteit van de jeugdhulp, de jeugdbescherming en -reclassering en op de naleving van de wetgeving.

De Jeugdwet schrijft voor dat de inspectie gemeenten betreft bij haar onderzoek. De inspectie houdt dus rekening met de wensen van de gemeenten. De inspectie maakt hiervoor een Jaarwerkprogramma.

- Dit werkplan laat zien welke capaciteit de inspectie heeft voor ad hoc vragen van gemeenten om toezicht door de inspectie uit te laten voeren.
- Gemeenten kunnen hier prioritering in aanbrengen, als zij dat nodig vinden.

Het Jaarwerkprogramma wordt voorafgaand aan het toezichtjaar voorgelegd aan de gemeenten met het verzoek om te reageren. Als er in de ogen van gemeenten belangrijke zaken ontbreken, is overleg mogelijk tussen het aanspreekpunt van de gemeenten en de inspectie. Zij bepalen samen of, en welke aanpassingen in het jaarwerkprogramma worden aangebracht.

In veel gemeenten waaronder ook Schiedam, is het gemeentelijk toezicht in het kader van de Wmo 2015 nog in ontwikkeling. Er zal worden gewerkt aan een (eigen) risicoanalyse waarbij rekening wordt gehouden met de aard en omvang van risicovolle groepen binnen het sociaal domein van de gemeente, zoals mensen met chronische psychiatrische problematiek, multiprobleemgezinnen of kwetsbare alleenstaande ouderen.

Om tot een sluitende en efficiënt werkende keten van toezicht en handhaving te komen in het sociaal domein zijn gemeenten en de samenwerkende (rijks-)inspecties momenteel afspraken aan het uitwerken.

Hierin zullen afspraken worden gemaakt over:

- De relatie tussen het rijkstoezicht in het kader van de Jeugdwet en het gemeentelijk toezicht in het kader van de Wmo 2015;

- Het programmeren van risicogebaseerd en thematisch toezicht en de behoeften gemeenten;
- Het niet te programmeren toezicht (calamiteiten- en geweldstoezicht);
- Het verstrekken en/of gebruiken van informatie over de lokale situatie door de inspecties;
- De wijze waarop de gemeentelijke toezichthouder en de rijkstoezichthouders, indien nodig, samenwerken;

1.2.4.4 Leerplicht

Leerplicht, regionale aanpak

De gemeente moet toezicht houden op de naleving van de Leerplichtwet. De gemeente Schiedam voert deze taak gezamenlijk uit, via een netwerksamenwerking, met de gemeenten Vlaardingen en Maassluis. Het doel van deze samenwerking is via een gezamenlijke aanpak, één visie, één beleid en het schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten verder te laten afnemen.

Toezicht door gemeente

In artikel 16 van de Leerplichtwet is bepaald dat het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet 1969 is opgedragen aan burgemeester en wethouders. Zij wijzen daartoe een of meer ambtenaren aan. Deze ambtenaren leggen bij de burgemeester een eed af. Verder dient het college van burgemeester en wethouders een instructie vast te stellen. De regionale instructie maakt het mogelijk om de werkwijze van de leerplichtambtenaren in de drie gemeenten op elkaar af te stemmen waardoor voor leerlingen, ouders en scholen een zo gelijk mogelijke benadering gewaarborgd is. Ook de verplichtingen voortvloeiend uit de artikelen 3a, 3b en 3c (vervangende leerplicht), artikel 6 (kennisgeving vrijstelling leerplicht), artikel 15 (vrijstelling kwalificatieplicht), artikel 18 (controle absoluut schoolverzuim), artikel 22 (onderzoek leerplichtambtenaar), artikel 23 (melding arbeidsinspectie) en artikel 25 (verstrekken van gegevens) zijn in deze ambtsinstructie opgenomen.

Handhaving OM

Per 1 februari 2011 is er een ‘nieuwe aanwijzing en richtlijn strafrechtelijke aanpak schoolverzuim’ verschenen vanuit het OM. Hierin staan de aanwijzingen voor de leerplichtambtenaar rondom het opmaken van HALT-verwijzingen en processen-verbaal. Een afdoening is een maatregel waarmee de Leerplichtwet kan worden gehandhaafd. Afdoeningen zijn gebonden aan regels van het OM en moeten in volgorde van zwaarte worden toegepast: waarschuwing, HALT-verwijzing, proces-verbaal. Bij relatief verzuim wordt meestal de jongere zelf aangesproken op zijn/haar gedrag. Bij luxe verzuim en absoluut verzuim zijn de ouders verantwoordelijk. HALT-verwijzingen en processen-verbaal worden altijd besproken met het OM.

Prioriteiten

De richtlijnen voor toezicht en handhaving geven duidelijk aan hoe te werken aan iedere taak van de leerplichtambtenaar.